

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztőségi iroda:

Csik-Szereda

Szultán-ház, (posta mellett)

hová

a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:

Györgyjakab Márton

könyvnyomdája

hová

az előfizetési pénzek és hirdetések küldendők.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 4 frt.

Félévre . . . 2 frt.

Negyedévre . . . 1 frt.

Hirdetési díjak:

3 hasábos petsorért vagy annak helyéért 5 kr.

Bélyegdíjért külön minden beiktatásnál 30 kr.

Nyilttéri czikkek

soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

A kászón-jakabfalvi ásványvíz-forrás.

Csikvármegye törvényhatóságának f. hó 20-án és folytatólag megtartott közgyűlésében az állandó választmány javaslata értelmében határozatba ment, hogy a kászón-jakabfalvi ásványvíz forgalombahozatala meg ne engedtesse.

E határozat különben csakis véleményezés, mert véglegesen dönteni a belügyminiszterium hatáskörébe tartozik, tehát ott más módon is elintéztethetik e kérdés. — Annyi mindazonáltal bizonyos, hogy a magas miniszteriumot nagyban befolyásolhatja és figyelmét a valódi tényállástól elterelheti a közgyűlési határozat, s különösen annak indoka.

Mi a határozat indokait a maguk színvonalára leszállítani és az ügyet a valóságnak megfelelő oldalról bemutatni K.-Jakabfalva érdekében és az igazságnak érdekében is nem tartjuk feleslegesnek.

Ezért szólunk hozzá ez üggyhöz.

Az állandó választmány javaslata, mint tudjuk, az volt, hogy a Balási Lajos és K.-Jakabfalva között ez ásványvizet illetőleg folyamatban levő per eldöntéseig, a viznek forgalombahozatala ne legyen megengedve.

Felvetett ezzel szembe az, hogy egy fennforgó per miatt nem lehet megfosztani Jakabfalva községet attól a jövedelmiforrástól, melyet a kérdéses ásványvíz forgalombahozatal esetén képez.

Hogy ez ellenvetés is netaláni élet elveszítse, s hogy az állandó választmány javaslata indokolva legyen, a közgyűlés tagjai informálva lettek. Az információ pedig azt állította, hogy a Balási és Jakabfalva közötti perben újabban egy felsőbb birói határozat keletkezett, mely szerint Balási javára a birtokbavezetés elrendelve van.

Nó hát mindezekben a dolgokban rendkívül sok a tévedés.

Tévedett legelső sorban az állandó választmány, midőn elhitte, hogy a borvizforrás felett per van folyamatban; — tévedett másodsorban az állandó választmány javaslatainak védelmezője, midőn elhitte, hogy a borviz felett újabban felsőbb birói határozat keletkezett, s tévedett különösen azzal, hogy hitelt adott annak az értesítésnek, mintha Balási javára a birtokbavezetés elrendeltetett volna; tévedett végre harmadsorban a t. közgyűlés, hogy a két megelőző tévedést készpénznek vette és az azokból alkotott indok alapján a forgalombahozatal ellen nyilatkozott.

Hogy a most említett háromszoros nagy tévedés fennforog, azt szükségesetén közokiratokkal tudjuk beigazolni, mert volt alkalmunk megismerni a K.-Jakabfalva és Balási között folyamatban levő pernek tárgyát, s volt alkalmunk megismerni a perben hozott határozatokat is. — Ez ismeret alapján pedig a valóságnak és igazi tényállásnak megfelelőleg jelentjük ki e helyen, hogy Balási és Jakabfalva között nem a kérdés tárgyát képező borvizforrás, hanem egy annak közelében fakadt patakmeder és az e mellett fekvő alig 60 négysz. méternyi terület felett folytatott peres eljárás, tehát ezek és nem a borvizforrás képezték a pernek tárgyát.

Ebből a körülményből azután önként és logikailag következik, hogy a borvizforrás felett sem az újabb, sem a régebbi időkben felsőbb birói határozat nem keletkezhetett, s hogy Balási javára a birtokbavezetés el sem rendeltethetett.

A borvizforrás mai napon is perenkívüli és a K.-Jakabfalva tulajdonát képező

területen fekszik s így téves indok vezette a törvényhatósági közgyűlést épúgy, mint megelőzőleg az állandó választmányt is határozatában és illetve javaslatában, mely szerint a borvizforrásnak peres volta miatt annak forgalombahozatalát megengedhetetlennek véleményezte.

Az ügynek beható ismerete esetén az állandó választmány javaslata megtámadójának, Csedő István bizottsági tagnak egyszerűen csak oda kellett volna nyilatkoznia, hogy a k.-jakabfalvi borvizforrás felett semminemű peres eljárás nem folytatattatik; — egyszerűen csak annyit kellett volna kiemelnie, hogy a pertárgyát képezett patakmedertől néhány méternyre és békés területen bugyog fel a Jakabfalva tulajdonát képező forrásvíz, s akkor a közgyűlés tagjai egyetlen legkisebb okot sem találtak volna arra, hogy a forgalombahozatal ellen szóló javaslatot elfogadják.

A közgyűlés alkalmával éppen oly röviden, mint mi most, előadható lett volna minden az ügyre vonatkozó körülmény, s akkor talán nem jött volna K.-Jakabfalva község ama jelenlegi kényszerhelyzetbe, — hogy a közgyűlés határozatával szemben ügyismertető felterjesztéssel kelljen a belügyminiszteriumhoz fordulnia.

Igy azonban megteszi ezt a község, s e lépése bizonyára jelentékeny befolyást gyakoroland arra nézve, hogy átadassék-e a közforgalom számára K.-Jakabfalva sava-nyuvizforrása, vagy nem?

LAPSZEMLE.

Május 20-án a képviselőház folytatta a költségvetés tárgyalását. A mai napon elmondta Csáky miniszter programját, mely még a többség sorában sem igen keltett nagy lelkesedést. Különben általában véve egész beszédét mindig tárgyilagosság-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Szövetség az ördöggel.

A „két pupu tévéhez” címzett sörcsarnok egyik sarokasztalánál kényelmesen üldögélt Torkos kardalnok és hangjegy-másoló.

Már a nyolczadik sörös pohárnak üritette ki tartalmát, s míg a pohárban maradt kevés habot nézegette, nehéz sóhajok között titokban számlálgatta azt a néhány krajczárt, mely nadrágjának öblös zsebében még megmaradt, s mely alig látszott elégnék a kilenczedik pohár sörre.

Eközben azon is töprengett, hogy most vagy holnap fogyassza-e el azt az egy pohár sört, melynek élvezetét a titokban végezett számféjtés megengedte.

Már-már az előbbire határozta el magát, midőn a csarnok félig nyitott ajtaján padlásszobájának tulajdonosnője tolt be öreg, borzas fejét s rárivalt a szegény kardalnokra:

— Hát Torkos uram, ön egész éjszaka inni akar? Nem tudja, hogy reggelre keszen kell lenniök a hangjegyeknek? Siessen munkajához, hiszen már 11 óra van! Mindennap részegeskedik és nem dolgozik, pedig így soha ki nem fizeti tartozását.

Szegény Torkosnak legalább századikszor kellett e nem épen huzelgő szavakat végighallgat-

nia s a vén sárkány gyorsan pergő nyelvvel mindennap elszámálta felszaporodott adósságait.

Végre elment a zsémbes Bögöné s Torkos uram felöltve szegényes köpenyét, lassan haza balagott. Otthon még egy ostromot hősiesen kiállott és nyakra-főre kezdte másolni a hangjegyeket.

Néhány percz hiányzott, hogy éjfel legyen. Torkos fáradtan dobta le pennáját, hatradólt székében és sóhajtozott.

— Istenem, mily kegyetlen a sors! Itt ülök most és mindennap s vesződöm a hangjegyekkel, hogy egyetlen pohár sört megihassam, míg egy tenor, alt vagy sopran hangú enekes újat sem kénytelen mozdítani s mégis él, mint fejedelem. Hej! mily szívesen kötnek szerződést az ördöggel is, csak hogy a világ első tenor-énekese lenetnek!

— Az adott szó kontraktus, Torkos! — hangzott az ördög szava — te komolyan a világ első tenorja leszel, de ne feledd a következő feltételt; „Főbbé sört innod nem szabad; jövőben csak bort ihatol! Akarod? Kezet reá!”

— Nagyon szívesen! Vége lesz tehát a kutyának való életnek; de mond, hogy adjam oda kezemet, hiszen te láthatatlan vagy?

— Uss a hangjegyekre.

Torkos úgy tett, mint az ördög parancsolá, s a távolból rémesen visszacsengő pokoli kacaj hirdette a győztes távozását.

Néhány percczel ezután a leggyönyörűbb tenorhang csengett a szegényesen butorozott hónapnapos szobában. Torkos szerzett meggyőződést a szerződés komolyságáról. Az egy órával előbb másolt dalmű-részleteket a legkellemesebb hangon, képzelhetlen könnyűséggel énekelte. És oly nagyon eltöltötte lelkét az öröm, annyira áthatotta a gyönyör, hogy egymásra énekelte el a fülbemászó áriákat.

Talán megszakítani sem tudta volna a legremekőbb hangversenyt, ha gazdasszonya nem figyelmezteti a hangjegymásolatokra, melyeket az operába vinnie kellett.

Büszkén, önértet- és örömtől duzzadó kellel indult a színházhoz s megvetőleg vetett bucsupillantást a durva szalmaszékre, melyen anyiszor görnyedt meg háta a — szerepmásolás közben.

Jóakaratulag biztosította Bögönét a kiállott bösztantásoknak megbocsátásáról, s ezekkel ígérte megjutalmazni a sanyaru időkben volt egyetlen hitelezőjét. Egyenesen az opera igazgatóságának irodájába rohant.

A kora reggeli óra daczára tömve volt az igazgató szobája. Számtalan ismerős színész és ismeretlen személy várakozott az időre, melyben az igazgatóval beszélni lehet. Mindenki türelmesen várt, csak Torkos követelte az irodaszolgától azonnali bebocsáttatását.

gal adta elé s nem kereste a hatás hajhászást; jelszava nem annyira a haladás mint a konszolidálás. Egyházipolitikája a felekezetekkel szemben békességet és engedékenységet hirdet. A vitában részt vettek még Ország Sándor, Szathmáry György, Kovács Albert, Várady Gábor, Lesskó István és Hoch János; mindegyikük tartalmas beszédet tartott.

Május 21-én a képviselőház még mindig a kultuszminiszter budgetjét tárgyalta. E nap fény pontja volt a vitának, a mennyiben Herman Ottó és Benedek Elek oly megragadó ékesszólással szólottak a magyar nemzeti génusz varázshatalmáról hogy az egész házat általános tetszés zaj töltötte be. Herman Ottó a magyar tudós és politikus álláspontjáról szólott közoktatásügyünkhöz s ebben két korszakot különböztet meg. Az egyik az Eötvös korszaka, mely a népnevelésre megtette és kitűzte a közoktatás helyes irányát; a másik a Trefort korszak, melyben egészen idegen volt a kulturának nemzeti szellemében való fejlesztése, s ezért itt óriási munkát kell végezni, a miniszter programjából azonban azt találja, hogy a miniszter nem akar tanügyi politikát csinálni, hanem akar a mostani alapon adminisztrálni. Végre azon reményben fejezi beszédét, hogy Csáky miniszter programjába beletudja majd hozni a „magyar nemzeti eszme“ lüktetését. Herman Ottót minden oldalról a legéberebb figyelemmel hallgatták, s beszéde végével minden párt egy szívvel-lélekkel éljenezte és üdvözölte a szónokot, mint a nap hőst. Utánna Benedek Elek beszélt nagy sikerrel. Jellemző volt beszédében az, hogy kormány párti képviselő léte megátámadta a statisztikai adatok megbízhatóságát és saját tapasztalataival czáfolta meg a hivatalos hazugságokat. Elszomorítóknak tüntette fel az államilag segélyezett községi népiskolák állapotát. Kritika alá vette a tankönyveket s azokat selejteseknek, silányoknak nevezte. Nyilatkozott Csáky miniszter németnyelvi rendelete ellen. Szóló lelkes, bátor és nyílt szavai nagyhatással voltak az ellenzékre, a többségre látszólag kellemetlen benyomást tett; hogy a pártfegyelm szoros köteléke alól kivonta magát s kritikát gyakorolt a kormány politikájával szemben. Beszélt még Ugron Gábor a katolikus autonomia mellett, érvekkül az egyházi közigazgatás viszonyát és tarthatatlanságát hozta fel. Beszéde sok helyen igen éles színezetű volt a magas klérus ellen. Ezután Csáky miniszter válaszolt az előtte szólók beszédeire. Herman Ottónak kijelentette, hogy ő nyilatkozataival legnagyobb részben teljesen egyet ért és a magyar nemzeti génusz vezető ötét is, a mely előtt mindig térde hajt. E kijentése a miniszternek élénk helyesléssel találkozott.

Május 22-én Orbán Balázs, Fircsák Gyula, Madarász Imre, Linder György és Komlossy Ferencz szólaltak fel a kultuszvita tárgyalása alatt. Az ülés közepe táján felszólt Berzeviczy Albert államtitkár s egy tartalmas beszédben védelmezte a kormány kultusz politikáját. A költségvetési vita alatt felszólt összes ellenzéki szónokok beszédeit

kritizálta, s a személyeskedés háládatlan terére is rálépett s különösen Benedek Elek és Hoch János ellen kelt ki éles hangon, a melyre ők személyes kérdésben válaszoltak.

Május 23-án a képviselőház befejezte a kultuszbudget általános tárgyalását s megkezdte a részletest. A mai szónokok mind kormánypártiak voltak, Hagara Viktor, Kricsfalusi Vilmos, Schwartz Gyula és Neppel Ferencz. A vita végén Herman Ottó polemizált Schwartzczal s azután Beniczky államtitkárnak magyarázta meg és konkrét adatokkal bizonyította, hogy „mi az a magyar genius“. Az ülés végén Baross miniszter válaszolt Horánszky Nándor interpellációjára a s.-u.j.helyi választás ügyében. A ház nagyon izgatott volt ez ügy vitatása alatt, mely egész kis csatározássá fejlődött ki Baross és Horánszky között, ki kiméletlenül támadta meg a zempléni főispán eljárását az ottani ellenzéki képviselő jelölttel szemben, ki a megye dérek és közbecsülésben álló főjegyzője. Barossminiszter a főispánt „derék, becsületes embernek“ czimezi, s nem hiszi róla, hogy a választásra pressiót vagy korrupciót gyakorolna, sőt inkább ő — a miniszter — az ellenzékét vádolja azzal, hogy felvetette a felekezeti kérdést. A miniszter válaszára Horánszky élesen és adatokkal felelt vissza Barossnak. Adatai kinos benyomást tettek a kormányra s a többséget nagyon felizgatták, mivel ez adatok nyomán olyan dolgok kerültek napvilágra, melyek a zempléni főispánt mint a kormány fő-fő kortesét tüntették fel. Az ellenzék nagy zajjal fogadta Horánszky replikáját, melyre kénytelen volt Baross miniszter újra felszólalni s védelmébe venni a főispánt. A többség a miniszter választását tudomásul vette s az ülés az ellenzék tüntető „hoch“ kiáltásai között oszlott szét.

Május 24-én a képviselőház a kultusz budgetet tárgyalta, melynél élénk és tanulságos vita fejlődött ki. Felszóltak: Csáky miniszter, Fenyvessy Ferencz, Beniczky államtitkár, Nagy István, Kiss Albert, Dániel Ernő, Királyi Pál, Hoch János, s mások. Kiss Albert felszóltotta Csáky minisztert, hogy a németnyelv tanítására vonatkozó hirhedté vált rendelkezését vonja vissza. De a miniszter erre nem hajlandó, sőt hosszabb beszédet tartott annak védelmére; beszédét azzal végezte, hogy „A hazát meleg szenvedéllyel kell szeretni, de szolgálni józan észszel kell“. Azután szőnyegre került a Csáky miniszter által tervezett „Rudolfinum“ ügye, melynél Szathmáry György ismertette a közoktatásügyi bizottság álláspontját. Ezután Dániel Ernő terjesztette be határozati javaslatát, mely megfelelt a kormánypárti ellenzék kívánalmainak. Csáky miniszter is hozzájárul a határozati javaslathoz, mely nem áll utjában a Budán felállítandó főnevelőnek s kijelenti, hogy az intézet neve nem Rudolfinum lesz; katolikus jeleggel fog birni s nem csupán egy privilegizált osztály számára lesz felállítva. Azon kijelentése, hogy „csak igen tisztességes elemet“ kíván oda felvenni, az ellenzék soraiban nagy mozgást keltett. Ezután Királyi Pál és Hoch János

Abőkezőnek mindig akadnak tisztelői. Torkos iránt is annyira ment a határtalan tisztelet, hogy nem is merték kérdezni, miért veti meg az eddig kedvelt sörözést, s miért hagyja érintetlenül poharát? Unszolták, hogy igyék s nem akarták elhinni, hogy beteg és ezért nem izleli meg márczius hűvös nektárát; tartózkodását irántuki megvetésnek hitték mindnyájan.

Végre is egy elhangzott toaszt után, a vendégek döngő „éljen“-ére legalább szájához kellett vinni poharát.

Erős elhatározással, hogy egyetlen cseppet sem fog torkán lebocsátani, — ajkaihoz emelte a habzó italt és — ez volt végzete. Nem birt ellentállni a kisértetnek és egyetlen hajtásra fenéig üritette ki serlegét!

E pillanatban iszonyu döngés reszkette meg a levegőt; a legborzasztóbb fájdalom járta át egész testét s körülötte legalább is ezer ördög rémesen kacagott.

Reggel volt. A kelő nap sugarai vidáman kacintgattak be a padlás-szoba ablakán, Bögöné pedig sajnálta is, nevette is az öreg „szoba-urat“, ki álmos szemekkel és oldalát tapogatva igyekezett felállítani a karos szalmaszéket, melylyel együtt imént nagy zörgés között földre gurult.

Hernádölgyi.

nos szólaltak a Rudolfinum ügyéhez s tartalmas beszédben tárgyalták azt.

Május 25. E nap döntött a Rudolfinum név alatt emlegetet finevelő intézet sorsa fölött. A függetlenségi párt részéről Ugron Gábor határozati javaslatot nyújtott be, mely az internátus felállítását ellenezte. Az egész házból csak egy ember akadt, a ki Ugron remek megokolása ellen szót emelt s ez Asbóth János volt. Még a többségben is látszott a hajlandóság az Ugron beszédének helyeslése és megéljenzésére, de ezt nem engedte a pártfegyelm s megkellett szavazni a Dániel Ernő határozati javaslatát, s elfogadta a Fenyvessy Ferencz által beadott azon hat. javaslatot is, mely a görög nyelvnek mint kötelező tantárgynak a gymnasiumban való megszüntetését indítványozta. A népnevelés tételénél Polónyi Géza határozati javaslatot terjesztett be, mely a néptanítók fizetése és nyugdíja ügyében sürgős intézkedés megtételére szólítja fel a kormányt. Ezután a Tisza Kálmán javaslatára elhatározta a ház, hogy a mig a költségvetés tart, vasárnap is ülést tart, s a hétköznapi üléseket is d. e. 10 órától d. u. 3 óráig fogja tartani. Ülés végén Horváth Gyula interpellációjára válaszolt a pénzügyminiszter, s kijelentette, hogy a regále ügyek értékesítése tárgyában törvényjavaslatot fog a ház elé terjeszteni.

LEVELEZÉS.

A rongyos egylet második estélye.

Gyergyó-Szentmiklós, 1889 május 26.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Éjjeli 3 óra. — Még fülemben cseng a legutolsó keringő kedves zenéje, még kábult vagyok az est zajától és mégis tollat ragadok.

Megigérttem multkori levelemben, hogy ezután szorgalmasabb leszek. Az ígéretet be kell váltani, mert különben még szószátyárnak tarthatna valaki, pedig hát ilyen nem vagyok.

Most oszlott szét a közönség, melyet a rongyos-egylet nyári tánczestély-czyklusának másodikika a Laurency vendéglőjének nagytermében néhány órával előbb összehozott, s én a szép pinczérleányok lángoló tekintetétől megperzsel szívvél az adott szóra gondolok; leírom röviden a 25-iki estély sikerét.

Csakis a sikert, hiszen kábult fővel, bádgyadtan, sebzett szívvél hiába is fognék a részletek elreferálásához, cserbe hagyna emlékezetem, mig a sikert így sem feledhettem el.

Ez páratlanul nagyszerű volt. De hát hogyne is, mikor a buzgó rendezők már napokkal előbb elkövettek mindent a közönség jól mulatása érdekében, s mikor ez is méltányolni tudta azok buzgóságát és a legnagyobb számban, a legvidámabb kedélyvel fegyverezve gyűlt össze, hozva magával egy egész halmaz áldozatkésztséget csak azért, hogy a szegény tanulók téli ruhájára minél nagyobb összeget összeadhasson.

Nem kell-e óriásnak lenni ott a sikernek, hol az emberiség erősebb nemét a gyöngébb nem legszébbjei előzékenységgel halmozzák el, adva nekik izletesebbnél-izletesebb ételeket és nyújtva finom italokat?

Bizony én már túlléptem a negyedik X-en s még engem is lázas költekezésre indított a pinczér-asszonyok és leányok gyémántfényű tüzes szeme és elbódított az ezüst hangok csengése. Csaptam olyan költekezést, akár egy herczeg csap széles jókedvében.

A felerészben tánczteremnek, felerészben étel-és italesarnoknak berendezett nagy teremben bizonyára mindenki hozzám basonló bőkezű volt, mert a jövedelem szaporítására ha kellett, hajnem, ettünk, ittunk és szivaroztunk, a gyöngéd kis kezek pedig szorgalmasan szedték be a pazar élvezetek árát s lett rengeteg pénz összehalmozva.

Ha ez estélyen bugyellárisaink az aszkórságig laposodtak, nem bámulhat senki rajta, ki elképzeli magának, hogy minő ingerlően kedves módon tudnak pénzt kérni azok a műkedvelő-pinczérnők, kik nekünk felszolgáltak. Ha valaki soha egyetlen perczig sem bizott is szerencséjében, a rongyos estélyen bizonyára megostromolta a szerencsekosarat, mely mellett egy tüzről pattant szép menyecske játszott a Fortuna szerepét.

Csodák is történtek. Van nekem egy igen kedves jó barátom, kinek meg van az a rossz szokása, hogy a dohányfüstöt gyűlöli. És képzeljék mit tett ez ember? Odaállt a cigarett-árusnó elé, vett egy halmaz szívarkát, egyre rágyújtott, s bár

— Sziveskedjék kissé várakozni, — kérte ez a hangjegymásolót.

— Művész nem várakozik, — kiáltott Torkos — mondja meg az igazgatónak: Torkos, a világ legelső tenoristája akar beszélni vele.

E fellépésre azok, kik ismerték hangosan felkaczagtak, kik nem ismerték, bámulva tekintettek reá, az irodaszolga pedig részegnek hitte és ki-dobni készült a szemtelenkedő kardalnokot.

Torkosnak csak egyetlen módon lehetett a kidobástól megmenekülnie. Ezt felhasználta. Egy gyönyörű dalra gyújtott rá. Énekelt oly bámulatos szépen, hogy ahhoz foghatót a jelen voltak soha sem hallottak.

A megkapólag szép ének hallatára az igazgató rögtön az előszobában termett s majdnem kővé vált bámulatában, látva, hogy az elragadó ének hangoztatója a hangjegymásoló.

Sietett szerződteni a híres opera számára ez új csillagot, s Torkos kimondhatatlan gyönyörrel írta alá a 100,000 frt évi díjat biztosító okiratot s midőn a 10,000 frtnyi előleget is fölvevő, nem volt senki e világon boldogabb.

A teljes megalégedettség édes érzetével eltelten indult a „két pupu fevéhez“, de nem hogy sört igyék. Oh, ő jól tudta, hogy ezt inni nem szabad s csak hogy megmutathassa gazdagságát és fényes helyzetét, elhatározta megvendégléni mindenkit, kít a söresarnokban csak talál.

berugott a szokatlan élvezettől, mennyre-földre esküszik, hogy ő lesz ezután a világ legszenvedélyesebb pipása.

Velem is történt egy kis furcsa dolog. — Szentmiklóson mindenki tudja, hogy a vizet egy világért meg nem iszom, s az „italosok főfelügyelő szép asszonya fogadásból megitatott velem egy pohár vizet s még meg is fizettette azt.

Ha olyan szép nem lenne, nagyon megtudtam volna haragudni hamisságáért, hogy egy pohár piros bor helyett szirupos borszéki-vizet adott.

Egy jelen volt.

Csikvármegye törvényhatóságának tavaszi rendes közgyűléséből.

Csikszereda, 1889. május 21.

(Vége.)

Ugyancsak a 31-ik pontnál, a csikszeredai kórház alapszabályainak módosítása kérdésében, ismét keletkezett egy kis vita. Ezt Csedő István b. tag felszólalása okozta. Csedő ugyanis károsnak és megengedhetetlennek jelezte az állandó választmány azon véleményét, hogy az amugy sem nagy kórházi alapból 4000 frt a megyei nyugdíj-alapba áttétessék, s hogy a kórházi tisztviselők nyugdíjazása ezen a módon eszközöltessék. Ezért ellene is mond az állandó választmány véleményének s kéri a közgyűlést, hogy azt el ne fogadja. — Együttal indítványozta Csedő, hogy a kórházi tisztviselők számára valamelyik más alapból, de semmi szín alatt sem a kórházéból létesíttessék nyugdíjalap.

Csedő indítványával szemben Madár Imre főjegyző kijelenti, hogy más alapot nem lehet képzelnem, a melyből a kórházi tisztviselők nyugdíját biztosítani lehetne, mint csakis épen a kórházi alapot, s mert méltányos és igazságos, mikép a kórházi tisztviselőknek is a nyugdíj biztossítassék; kéri az állandó választmány javaslatának elfogadását és Csedő indítványának elvetését.

A közgyűlés erre az állandó választmány javaslatát elfogadta s így határozatba ment, hogy a kórház-alapból 4000 frt a kórházi tisztviselők javára megyei nyugdíjalaphoz csatoltassék.

Csedő a közgyűlési határozat ellen felebbelést jelentett be.

Ezután a 32—35 pontok alatt előforduló kevésbé fontos ügyek nyertek elintézését. Ezek között legfennebb az érdemel említést, hogy a Kolozsvárt létesítendő „Mátyás-szobor“ javára Csikvármegye részéről 100 frt ajánlatot és szavaztatott meg.

A 36-ik pont a gyó-szentmiklósi szolgabírói állásnak választás útján betöltését tüzte ki. Midőn a sor erre következett Madár Imre főjegyző indítványozta, hogy a program néhány pontját tárgyalja le a közgyűlés megelőzőleg és a választás a gyűlés első napjának legutolsó tárgyául tüzesék ki.

Főjegyző ez indítványa egyhangulag elfogadtatván, a program 37—40-ik pontjai alatt felsorolt tárgyak vétettek tárgyalás alá. Ezek közül bővebb megbeszélés tárgyát képezte Császár József biz. tagnak amaz önálló indítványa, hogy tétessék intézkedés, miszerint az 1888. évi VII. t. cz.-ben irt törzskönyvelést jövőre az állam kezeltesse.

Többeknek felszólalása után az állandó választmányának az önálló indítványa mellőzésére vonatkozó javaslata fogadtatott el.

A gazdasági felső népiskola 1887—88. évi zárszámadásának letárgyalása után, a gyó-szentmiklósi szolgabírói állás választás útján betöltése ejtetett meg. E választás eredményét e lapok 21. számának irányzikke már ismertette s így arról e helyen is megemlékezni feleslegesnek tartom, legfennebb csak azt említem meg, hogy közel 200 bizottsági tag vett részt a gyűlésben s mégis csak 83 tag — tehát a megjelenteknek még fele sem vett részt a szavazásban.

21-én, vagyis a közgyűlés második napján sokkal lanyhább volt a bizottsági tagok érdeklődése, mint a megelőző napon; legalább ezt lehet következtetni abból a körülményből, hogy alig 120-an vettek részt a tagok közül e napon a közgyűlésben, pedig a második nap is érdekelhetne volna nagyban a törvényhatósági bizottságnak tagjait, mert igen sok nevezetes községi ügy volt napirendre tűzve.

Volt nevezetesen olyan is, mely igen közletről

érintette egyes községeknek vagyoni érdekeit. — Ilyen volt például a programban „Szarhegyen erdőcsere-vásár, erdő-eladás“ rövid szavakkal megjelölt ügy is, melynél miként értesültem, közel 100,000 frtot tevő érték képezte a csere tárgyát, vagyis más szóval akkora értékű vagyonról és illetve annak elcsereléséről volt szó, hogy csak csodálkozni lehet a bizottsági tagok magatartásán, melylyel egyetlen szó nélkül engedték átsiklani a közgyűlést e fontos tárgy felett.

Ez a tárgy sokkal jobban megérdemelte volna a részletes megvitátást, mint a gyó-ditrói nyomda kérdése, vagy akár a karczfalvi szesz-haszonbér kérdése is, melyeknél pedig több felszólalás és ez utóbbinál pláne a határozat elleni fellebbezés bejelentése is történt.

A szarhegyi erdőcsere-vásár, erdő-eladás kérdése különben a tkts. Szerkesztő ur beleegyezésével a „Csiki Lapok“ hasábjain általam legközelebről majd szóba fog hozatni, hogy egy kis felvilágosítás azoknak is jusson, kiknek nem volt és nincs alkalmuk egy ilyen nevezetes kérdésben a törvényhatósági közgyűléstől, illetve az állandó választmánytól ilyen felvilágosításokat kikérni.

Argus.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Román István**, megyei vándor-tanító, minden évben szokásos körútját az alsíki járásban következő sorrendben tartja meg: Junius 6-án Fitód, Szentlélek, Mindszent, Menaság, Szentgyörgy, Bánkfalva és Kotormányban; 4-én Szentmárton és Kozmásan; 5-én K.-Ujfalu, Feltiz, Altiz, Jakabfalva és Impériben; 6-án Lázárfalva, Tusnád, Verebes és Csatószezen, 7-én Szentsimon, Szentimre, Szentkirály és Zsögödben, mely alkalommal a gyümölcsészet és méhészetből az érdeklődőknek gyakorlati útmutatásokat ad.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést vetjük: Már özvegy Wellmann Sámuelné, szül. Kovács Mária, ugy maga, mint gyermekei; Ferencz, Sámuel, Etelka és Géza; testvére Kovács Gábor, mint az elhunytak sógora; sógora: Frigyes; sógornői: Zsuzsánna, Zsófi és Teréz, — valamint számos távoli rokon és barát nevében mélyen szomorodott és fájdalomteljes szívvel tudatja a szerető férj, gyöngéd apa, feledhetlen testvér és rokon: Wellmann Sámuelnek folyó hó május 27-én déli fél 1 órakor 46 éves korában rövid szenvedés után történt gyászos kimúltát. Hült tetemei e hó 29-én délután 4 órakor fognak a helyi temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. A béke angyala lebegjen szeretett hamvai fölött! Csikszereda, 1889. május hó 28-án.

— **A csiksomlyói róm. kath. főgymnasiumnál az 1889. tanév végén tartandó vizsgálatok rendje:** A vizsgálatok mindennap rendes Istenistizetelet után reggeli nyolcz órakor kezdődnek, a rajzteremben és a VIII. osztály tantermében, a következő napokon fognak megtartatni: Junius 12-én érettségi szóbeli vizsgálat; 15-én V—VII. oszt. vizsgálata a hittan és történelem-bölcsészeti csoportból; 17-én I—II. oszt. a mennyiség- és mértanból, III—IV. oszt. a nyelvtani csoportból; 18-án V—VII. oszt. a nyelvtani csoportból; 19-én III—IV. oszt. a hittan és történelmi szakkból, I—II. oszt. a nyelvtani csoportból; 21-én V—VII. oszt. a természet- és mennyiségtani szakmából; 22-én I—II. oszt. a hittan- és földrajzi szakmából, III—IV. a földrajz-, természetrajz-, mennyiségtani csoportból; I—VII. oszt. a torna és énekből; 29-én Záró-ünnepély. Kelt Csiksomlyón, a tanár testület 1889. május 16-án tartott rendesértekezletéből. Az igazgatóság. (Beküldetett).

— **A csikszépvízi műkedvelőtársulat** folyó év május hó 19-ére hirdetett színelőadását 21-én tartotta meg, mely alkalommal Tóth Edének régi jó népszínműve a „Kintornás család“ került színre. Az előadás minden tekintetben pompásan sikerült, a szereplők jól megoldották feladatukat. A közönség teljes meglepedéssel s egy élvezetes est emlékével távozott a színházból.

— **Izgatás.** Csikszentimrei lelketlen kolompók úgy felizgatták a könnyen hívő népet, hogy az arányosítás végett kiszállott törvényszéki bíró a kövekkel felvegyverkezett népnek bár tettelegességbe nem menő, de veszélyes fenyegetései folytán jónak látta a tárgyalást abban hagyni. A főkolompós valami György Alajos nevű egyén ki a népet izgatásával annyira felbőszítette a községi bíró ellen is, hogy nyíltan kiabálják: „agyon kell ütni, mint a kutyát, mert ő az oka mindennek!“

Ez ügyben a beérkezett jelentés folytán a kir. törvényszék a vizsgálatot elrendelte s annak erélyes és gyors foganafofitása czéljából a kir. ügyész közbejöttével f. hó 27-én egy vizsgáló bíró a helyszínére kiszállott, hogy a főbűnösöket kinyomozza, s a büntető igazságszolgáltatás kezébe adja. Az ilyen lelketlen izgatásnak mindig a könnyen hívő nép szokta meginni a levét, melynek végeredménye legtöbb esetben a börtön és semmi egyéb nem szokott lenni. Azért tehát a magunk részéről is óva intjük a józanul gondolkodni tudó népet, hogy ezen és a Háromszékmegyében többször előfordult tömeges bebörtönözéseken is okulva, ne engedje magát a lelketlen izgatók által a törvény intézkedéseit végrehajtó hatósági közegek ellen, tettelegességre ragadtatni.

— **A csikszépvízi intelligens ifjuság** folyó hó 22-én igen sikerült májális rendezett a csikszeredai első zenekar közreműködése mellett.

— **Az olasz király ajándékai.** Umberto olasz király, hir szerint, Vilmos császárnak tíz ládát vitt ajándékba, a legfinomabb fajta olasz borokkal megtöltve, ezek közt több üveg „Castelli Romani“. Bismarck herczegnek egy arany fődélű, tömör ezüstből készült sörös-kancsót vitt, melynek diszítése gyönyörű vésőmunka.

— **Fölfalta a disznó.** Iszonyu szerencsétlenség hire érkezik Annás zemplénmegyei községből Vojtkó Mihály barátszereti földmives egy éves gyermekét a szomszédok, hogy a kisedet a szülők elől elrejtsek, a disznó-ólba zárták. A szerencsétlen gyermek mintegy két óráig lehetett az ólban s mire a szülők rátaláltak, a hizlalóra fogott disznó a csecsemő karjait s orcájáról a hust már lemarczangolta és fölfalta. A szerencsétlen gyermek nem volt emberi forma. A vizsgálatot megindították, hogy esete a pusztaszerencsétlenség-e, vagy pedig belejátszik a rossz akarat is.

— **Szivar dohány nélkül.** Ez korántsem olyan fából vaskarika, mint a milyennek látszik. Londonból írják, hogy az ottani előkelők klubjában most olyan szivarokat kezdtek szívni, melyekbe egy csipet dohány sincs. Ezeket a szivarokat igen dicserik s különösen kellemes illatát, az idegrendszerrel való jó hatását emlegetik, mint megbecsülhetlent ulajdonságait. Az új szivarokat Skótországból hozzák és egy nyárfa féle fának a héjából készíttik. Az ilyen fajta szivarokat különben nem Európa fiai élvezik először, mert a pjuete indiánok már régóta ilyet füstölnek, ők ezt a szivart killikilik név alatt ismerik.

— **Kiállítási látványosságok.** Párisi lapok beszélnek el érdekes kis történetet arról, hogy egy ismert bécsi fiánczbáró mit látott a párisi kiállításon. Nehány héttel ezelőtt a báró szép, fiatal felesége, egy trieszti bankár leánya, Párisba kivánczozott, az alatt a plauzibilis ürügy alatt, hogy a kiállítást akarja megnézni. A báró igen szeretetre méltó ember, de egyszersmind igen sok a dolga s hagyta menni a feleségét egyedül. Utólagosan jutott csak füléhez az a hir, hogy a menyecske Párisban nemcsak az Eiffel-tornyot akarja megnézni. Tüstént utazott utánna s Párisba érve, érintkezésbe lépett egy ügnyökkel, ki bizalmas családi titok kikémlelésével foglalkozik. Az ügnyök megtette kötelességét s nemsokára a báró láthatott egy közvetlen érdekű kiállítási látványosságot: egy félreeső hotelben az ő kis feleségét egy bécsi fiatal ur társaságában. A Don Juan a Mazasbe került, a menyecskét becsukatta férje a Saint Lazare-fogházba, az erkölcstelen nők börtönébe, maga pedig annyira meglegelte a kiállítást, hogy tüstént utazott vissza Bécsbe, megindítani a felesége ellen a válópört.

— **Az édes Vénus.** A párisi kiállításon látható a milói Vénus is egy igazán modern kiadásban. A szobor, mely az amerikai osztályban látható, plastikailag gyönyörű szép utánzata az eredetinek, csak hogy mig az eredeti márványból, addig ez — csokoládéból van kifaragva.

— **RÖVID HIREK. Sászkajárás.** Az oladi (Vas megye) határt a sászkák oly sokasága lepte el, milyenre már évek sora óta nem emlékeznek. — **Indiából** érkező hírek szerint a madraszi tartományban éhség és kolera pusztít. Minden héten ezer embert visz el a járvány. — **Pétervárt** egy, a csár élete ellen irányult összeesküvést fedeztek fel, mely sokkal elterjedtebb, mint eleinte hitték. — **Oroszország** nagyban folytatja hadikészülődéseit s minden jel arra mutat, hogy támadó háborúra készül. Különösen a lovasságot fejlesztik,

